

ТОШКЕНТ ОҚШОМ

XXI аср **саҳоси**
Барча маъбалардан
олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◆ № 45 (9.542) 2001 йил 18 апрель, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

КОММУНАЛ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДА ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ ТЎҒРИСИДА

Кейинги йилларда аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш соҳаси тармоқларини бозор муносабатларига ўтказишга доир анча ишлар амалга оширилди. Зарур қонунчилик ва норматив-ҳуқуқий база яратилди — «Уй-жой кодекси», «Давлат уй-жой фондиди хусусийлаштириш тўғрисида», «Уй-жой мулкдорлари ширкатлари тўғрисида» қонунлар ва бошқалар қабул қилинди.

Аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш тизимида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш Концепцияси ҳамда бозор механизмларини жорий этишга қаратилган тегишли минтақавий комплекс дастурлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда.

Коммунал хизмат кўрсатиш соҳасида бошқариш тизимини ислох қилиш, монополиядан чиқариш ва хусусийлаштириш чора-тадбирлари амалга оширилди. Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги тугатилди ва унинг негизда «Ўзкоммунхизмат» агентлиги ташкил этилди. Худудий коммунал-фойдаланиш бирлашмалари бевосита Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ихтиёрига берилди. Уй-жой мулкдорлари ширкатлари ва ўзини ўзи бошқариш жамоатчилик органлари — Уй-жой эгалари кенгашлари шакллантирилмоқда.

Сув, газ ва иссиқлик энергиясини ҳисобга олувчи асбобларни ишлаб чиқариш ташкил қилинди, уларни қўп ҳолати уй-жой биноларига ўрнатиш бўйича ишлар олиб борилаётган.

Шу билан бирга аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш соҳасини ислох қилиш жараёни ва кўрсатилмаётган хизматлар сифати ҳамон пастлигича қолмоқда. Одамларнинг эҳтиёжларига тўғрисанча қўпол муносабатда бўлиш ҳолларига барҳам берилмапти. Хизмат кўрсатишнинг бозор меъёрларига ўтиш борадиган ишлар сўт олиб борилаётган. Сарф-харажатларни камайтириш бўйича амалда ҳеч нарса қилинаётгани йўқ. Коммунал хизматларга тарифларнинг оширилиши кўрсатилмаётган хизматлар турини тегишли равишда кенгайтириш ва энг муҳими, уларнинг сифатини ошириш билан бирга қўшиб олиб берилаётганлигини қониқарли деб ҳисоблаб бўлмайди. Коммунал хизмат кўрсатиш соҳасида банд бўлган ходимларнинг меҳнатини рағбатлантириш учун деярли ҳеч нарса қилинаётгани йўқ.

Коммунал хизматлар ҳақи ўз вақтида тўланишини учун коллектив жавобгарлик тизимини татбиқ этиш бўйича тўплаган тажриба сўт оммалаштирилмоқда. Уй-жой мулкдорлари ширкатлари — Уй-жой эгалари кенгашларини ташкил этиш жараёни қўполча амалга оширилмоқда. Янгидан тўзилган ширкатлар айланма маблағлар билан таъминланмапти, уларга қайта қуриш ва таъмирлаш ишларини ўтказиш учун зарур кредитлар ажратиб берилмапти. Уларнинг фаолияти аниқ белгиланган бўлиши керак. Жойларда коммунал хизмат кўрсатишнинг ўзини ўзи қоплашга ўтказиш ва бюджетдан дотацияларни қисқартириш бўйича белгиланган топшириқлар бажарилмапти.

Истеъмолчиларнинг тўлов интизоми пастлигича қолмоқда, ресурслар сарфининг ҳисобга олиниши зарур даражада таъминланмапти, тармоқдаги бир қатор корхоналар ва ташкилотларнинг молиявий аҳоли мураккаблигича қолмоқда, бу эса таъмирлаш-тиклаш ишларини ўз вақтида ўтказиш, янги технологияларни жорий этиш имкониятларини чеклаб қўймоқда.

Юқорида баён этилганлардан келиб чиққан ҳолда: 1. Аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш соҳасини ислох қилиш ва уни бозор шарт-шароитларига ўтказиш борадиган Ўзбекистон Республикасининг қонунлари ва Ҳукуматнинг тегишли қарорларида кўзда тутилган чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят, шаҳар ва туман ҳокимликлари иши қониқарсиз деб ҳисоблансин.

Андижон, Бухоро, Самарқанд, Сирдарё, Тошкент ва Фарғона вилоятларида, Андижон, Самарқанд, Бухоро, Фарғона ва Марғилон шаҳарларида, шунингдек Қорақўл, Ўқдудон, Нарпай, Шахрихон, Ўртачирчиқ ва Янгийўл туманларида коммунал соҳани ислох қилиш борадиган ишлар аниқсиз ёмон ташкил қилинган.

Ҳукумат (У. Султонов) кўрсатиб ўтилган вилоятлар, шаҳарлар ва туманларда вужудга келган ишларнинг аҳолига принципиал баҳо бериб, бу ишларни ташкил этишни яхшилаш бўйича аниқ-равшан чоралар кўрсин.

2. Аҳолига кўрсатилмаётган марказий иситиш ва иссиқ сув таъминоти хизматларини белгиланган муддатларда ўзини ўзи қоплашга босқичма-босқич ўтказиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг тақлифлари маъқулансин.

Марказий иситиш ва иссиқ сув таъминоти хизматларининг мутаносиб бўлиши ҳамда уни босқичма-босқич ўзини ўзи қоплашга ўтказиш чора-тадбирларининг амалга оширилиши учун шахсан жавобгарлиги тўғрисида Ўзбекистон Республикасининг Молия вазири оғохлантирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳмадиси кўрсат-

малар қандай бажарилаётганлигини йилнинг ҳар чорагида кўриб чиқсин ва аниқ шахсларнинг жавобгарлиги тўғрисида тақлифлар киритсин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва шаҳарларнинг ҳокимликлари бир ой муддатда уй-жой мулкдорлари ширкатлари — Уй-жой эгалари кенгашларини шакллантириш чора-тадбирлари комплекси ва жадвалларини, шунингдек уларга кредитлар ҳамда спонсорлик (ҳомийлик) маблағлари бериш ҳисобига айланма маблағларни тўлдириш манбаларини излаб топиш, зарур оғборхоналарни бериш билан боғлиқ ҳамда бошқа ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш, тасдиқла-синлар.

Бажарилган ишлар тўғрисида 2001 йилнинг 1 июнига қадар Вазирлар Маҳмадасига ахборот тақдим этилсин.

Аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш тизимида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш Концепциясини амалга ошириш бўйича Республика комиссияси (У. Султонов) уй-жой мулкдорлари ширкатларини шакллантириш борадиган тасдиқланган чора-тадбирлар ва жадвалларнинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатсин.

4. Белгиланган қўйилсинки, коммунал хизматлар кўрсатувчи корхона ва ташкилотлар коммунал хизматларга аҳолидан маблағларни йиғишда қўмақлашиш учун фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи (маҳалла кўмитаси) билан ёки уй-жой мулкдорлари ширкатлари билан шартномалар тузишлари мумкин.

Коммунал хизматлар ҳақи аҳоли томонидан ўз вақтида ва тўла ҳажмда тўланишини таъминлаш учун фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органиларини (маҳалла кўмиталарини) ҳамда уй-жой мулкдорлари ширкатларини рағбатлантириш мақсадида шу нарса белгиланган қўйилсинки, коммунал хизматлар учун жорий тўловлар бўйича тушумлар режаси 100 фоиз бажарилган тақдирда хизмат кўрсатувчи корхоналар томонидан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органиларига (маҳалла кўмиталарига) ёки уй-жой мулкдорлари ширкатларига (шартномалар ким билан тузилганига қараб) тушган тўловлар суммасининг 10 фоизи миқдорда ажратмалар берилсин.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи (маҳалла кўмиталари) ва уй-жой мулкдорлари ширкатлари — Уй-жой эгалари кенгашлари ушбу маблағлардан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи ва уй-жой мулкдорлари ширкатларининг ходимларини рағбатлантиришга, уй-жой коммунал хизматлар учун тўловлар бўйича мавжуд қарзларни тўлаш, шу жумладан хизматлар ҳақини тўлашда кам таъминланган оилаларга ёрдам кўрсатиш, шунингдек уй-жой биноларини таъмирлаш, маҳаллалар, шаҳарчалар, қишлоқлар ва овулларни, уй-жой мулкдорлари ширкатига бириктирилган худудларни ободонлаштириш борадиган ишларни ўтказишда қатъийан мақсадли фойдаланишни таъминласинлар.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги тегишли идоралар билан биргаликда аҳоли томонидан коммунал хизматлар ҳақининг ўз вақтида ва тўла миқдорда тўланишини таъминлаш учун фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи ва уй-жой мулкдорлари ширкатларини рағбатлантириш Тартибини ўн кун муддатда ишлаб чиқиш, тасдиқласин.

5. Уй-жой-коммунал хизматларга сарф-харажатларни камайтириш мақсадида коммунал (газ таъминоти, иссиқ сув таъминоти, марказий иситиш, сув таъминоти, канализация, санитариявий тозалаш каби) хизматларни кўрсатувчи ҳамда фойдаланиш хизматини амалга оширувчи корхоналар учун рентабелликнинг чекланган даражаси 10 фоиз миқдорда белгилансин.

Уй-жойлардан фойдаланиш ҳамда коммунал хизматларнинг нархлари ва тарифларини тасдиқлаш ёки кейинчалик қайта кўриб чиқиш вақтида оширилган нархлар ва тарифларнинг 10 фоизи коммунал хизмат кўрсатувчи ва уй-жойлардан фойдаланиш хизматини амалга оширувчи корхоналарнинг ўз даромадлари ҳисобидан қоплашини белгиланган қўйилсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги тегишли идоралар билан биргаликда бир ой муддатда рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш ҳамда уй-жойлардан фойдаланиш ва коммунал хизмат кўрсатиш нархлари ҳамда тарифларини тасдиқлаш (ёки қайта кўриб чиқиш) тартибини ишлаб чиқиш, коммунал хизмат кўрсатиш корхоналарига етказиб бериш.

6. Уй-жой-коммунал хизматлар ҳақини тўлаш бўйича имтиёзлар бериладиган шахслар тоифаларининг рўйхати тасдиқлансин.

7. Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларининг айрим Қўдалари ўз қўлини йўқотган деб ҳисоблансин.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳмадиси: ўн кун муддатда ушбу Фармонни ижро этиш юзасидан ҳукумат қарорини қабул қилсин;

бир ой муддатда Ўзбекистон Республикасининг уй-жой-коммунал соҳасидаги муносабатларни тартибга солувчи амалдаги қонунчилигига ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида тақлифлар киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2001 йил 17 апрель

ПОЙТАХТНИНГ Бир кўни

Янгиликлар, воқеалар

Қисқа сатрларда

□ **ПОЙТАХТИМИЗДА** «Савдогарбанк» акциядорларининг ўтган йилда бажарилган ишлар ва жорий йилдаги режаларга бағишланган йиғилиши ўтказилди.

□ **МИРЗО** Улугбек туманидаги «Янги ҳаёт» маҳалласида ўтган кўни ЭКОСАН хайрия жамғармаси ташаббуси билан Мустақиллигимизнинг 10 йиллиги олдидан маҳалла фаоллари иштирокида ҳашар уюштирилиб, унда кўча ва ҳиббонлар тозаланиб, ораста ҳолга келтирилди, мева ва манзарали кўчатлар экилди.

□ **ЮНУСОБ** туманидаги 87-ўрта махсус мактабда ўқувчиларни касбга йўналтириш масалаларига бағишланган семинар ўтказилди.

□ **21-МЕХРИБОНЛИК** уй-

ида ўтган кўни хайриятда бир ўтказилди. «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси ташаббуси билан ўтган бу тадбирда Республика Уй-жой жамғарма банк томонидан мазкур Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларига муруват сифатида «Болажон» деб номланган омонат дафтарчалари топширилди.

□ **«ТУРОН»** универсал кутубхонасида «Кутубхоналар негизда ҳуқуқий ахборот марказларини ташкил этиш» мавзусида анжуман ўтказилди.

□ **КЕЧА** Миробод туманидаги 8-кутубхонада «Авесто» — Шарқ меросининг гавҳари мавзусида конференция бўлиб ўтди.

□ **ШАҲРИМИЗДАГИ** Тошкент бирлашган автодороги 87-ўрта махсус мактабда 10 ёшдан юқори бўлган мудофаага қўмақлашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти аъзолари иштирокида автодром мусобақалари бўлиб ўтди.

Тошкент пўлат монтаж бошқармасининг Эльдор Зиганшин бош бўлган бригадаси аъзолари Юнусобод туманида бунёд этилаётган замонавий сув ҳавзасида монтаж ишларини бажаришмоқда.

СУРАТДА: бригада аъзолари бажариладиган ишларни маслаҳатлашишмоқда.

Эркин Ботиров олган сурат.

ҚУРИЛИШ

Бунёдкорлар Ғайрати

Пойтахтимизнинг Нукус кўчаси кундан кунга чирой очиб бормоқда. Мустақиллигимизнинг 10 йиллиги нишонланадиган кўтлуг йилда ушбу кўчада яна бир нечта замонавий турар қўй бинолари қад ростлаб, уларда истиқомат қилувчи хонадон эгаларига ажойиб совға бўлади.

Яқинда бу ерда 46 хонадонга мўлжалланган 12 қаватли уй фойдаланишга топширилган эди. Уни бунёд этишда «Уйжойқурилиш» акционерлик жамиятининг 1-қурилиш конвейери бошқармаси қурувчилари ғайрат кўрсатишди. Айни кўнларда эса ушбу шинам ва кўркам уй ёнида яна тўртта шундай кўп қаватли уйлар қад ростламоқда.

— Биз бунёд этаётган 12 қаватли бу уйларнинг ўзига ҳос томони шундаки, —

дейди ишбоши Мирвосик Соатов, — улар ички пардозсиз фойдаланишга топширилади. Яшовчиларга қулайлик томони эса ҳар бир хонадон соҳиби ўз имкониятига, дидига мослаб пардозлаш юмушларини амалга оширади.

Бу уйларда яшовчиларга қулайлик яратиш мақсадида аҳоли билан яшашга қўлай ҳолда савдо дўконларини қуриб фойдаланишга топшириш ҳам режаланди.

Дилноза ФИЁСОВА

• Вазирлар Маҳмадиси Умумиқтисодиёт мажмуасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда 2001 йил биринчи чорак яқунлари таҳлил қилинди ва Умумиқтисодиёт мажмуасига кирувчи вазирлик, идораларнинг иқтисодиётда рўй бераётган ижобий йўналишларни чуқурлаштириш ҳамда мустаҳкамлашга доир вазифалар белгиланган.

• Олий Мажлисида Халқаро нотижорат ҳуқуқ маркази (ХНХМ), Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Миллий маркази, ЮСАИДнинг «Ривожланиш учун глобал малака ошириш лойиҳаси» вакиллари ҳамда Олий Мажлисининг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органилари кўмитаси иштирокида бўлиб ўтган семинарда асосий эътибор Фондлар ҳақидаги янги Қонун лойиҳасини тайёрлашни режалаштиришга қаратилди.

• Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлигида Агросаноат мажмуининг жорий йил биринчи чораги иш яқунларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

• **КЕЧА** Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судида Олий Мажлисининг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили билан ҳамкорликда илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Мамлакатимиз Мустақиллигининг 10 йиллигига бағишланган ушбу анжуман «Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларни муҳофазасини таъминлаш механизмининг такомиллаштириш» мавзусига бағишланди.

• «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Маслаҳат кенгаши ва Ташаббус гуруҳининг қўшма йиғилишида ҳаракатнинг Таъсис қурултойини қақариш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

• **Эртага** Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун пойтахтимизнинг муҳташам «Туркистон» саройида «Ташаббус-2001» республика кўрик-танловининг яқуний босқичи бўлиб ўтади.

• **Эртага** Фарғонада «Ўзбек тили» доимий анжуманининг навбатдаги йиғилиши иш бошлайди.

• Самарқанд Давлат чет тиллар институтида корейс тили ва маданияти маркази очилди.

• **КЕЧА** «Ўзқўрғазмасавдо» марказида «Фарғона водийсининг экспорт имкониятлари» кўрғазма-савдоси очилди.

• **Бугун** Тошкент Давлат юридик институти қошидаги академик лицейда «Табиат чекмасин азият» мавзусида экологик тадбир бўлиб ўтди.

• **Бугун** Ўзбекистон Бадий академияси Санъатшунослик илмий-тадқиқот институти, «Ўзбектеатр», «Ўзбекрақс» ижодий бирлашмалари ҳамкорлигида «Алишер Навоий ва XX аср аънавий томоша санъатлари тарихи» мавзусида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

• **КЕЧА** республика Миллий матбуот марказида Ўзбекистон халқ артисти Юлдуз Усмонованинг **бугун** Халқлар дўстлиги саройида бошланадиган «Бунча гўзал бу ҳаёт» катта концерт дастури олдидан оммавий ахборот воситалари ходимлари учун матбуот анжумани бўлиб ўтди.

• «Тошкент трактор заводи» ҳиссдорлик жамияти XXI асрдаги мингинчи тракторини ишлаб чиқарди.

• «Қорақалпоқдоридорам» ҳиссдорлик жамиятининг ўтган йил яқунларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Жаҳонда

• Россия Федерациясининг «Аэрофлот — российские авиалинии» етакчи авиакомпанияси Ўзбекистонга мунтазам рейсларни амалга ошира бошлади. Аэрофлотнинг Москва — Тошкент — Москва йўналиши бўйича қатновчи биринчи «ТУ-154Н» самолёти Тошкент аэропортига келиб қўнди.

• Токиодаги «Коника» фотосалонида «Ўзбекистон — Буюк Ипақ йўлидаги мамлакат» номли кўрғазма намойиши муваффақиятли яқунланди.

• **КЕЧА** Яқин Шарқда юзага келган кескин вазиятни муҳокама қилиш учун Фаластин муҳторияти раҳбари Ёсир Арофат Миср Араб Республикаси Президенти Хусни Муборак билан учрашди.

• **Бугун** Зимбабве халқи мустақиллик байрамини нишонлайди.

• Албан жангарилари Югославия армиясининг ўтган ойда гаровга олган икки нафар ҳарбийсини озодликка чиқарди.

• **КЕЧА** неченистонлик 18 ёшли Элиза Кумгаевани ўлдирганликда айбланаётган полковник Юрий Буданов устидан олиб борилаётган суд иши қисқа фурсатли танаффусдан сўнг давом этди. Унда жабранувчилар кўрсатма беришди.

• **Бугун** Филиппин прокуратураси мамлакатнинг собиқ Президенти Жозеф Эстрадага қўйилган сакизта айбдан бештасини олиб ташлаш масаласини кўриб чиқади.

• Япониянинг Цируга шаҳри яқинида Рихтер ўлчо-ви бўйича 4,4 куч билан ер силқини қулатди.

• Жорий йилнинг ўтган уч ойи мобайнида Россия чегара хизмати ходимлари томонидан 28 миллион рубль ва 180 минг долларликдан ортиқ контрабанда маҳсулотлари мусодара қилинди.

• Исроил ҳарбий самолётлари Суриянинг радиолокация станциясини бомбардирон қилганлигини расман тан олди.

• Европа Иттифоқи аъзо бўлган 10 та давлатнинг вакилларидан ташкил топган ҳарбий атташе **КЕЧА** Душанбега ташриф буюрди. Делегация бундан бир йил аввал Тожикистон Президенти ҳузурида ташкил этилган «Гивандликка қарши кураш агентлигининг» иши билан танишиб керакли маслаҳатлар беради.

Шу кўнларда пойтахтда Тошкент трамвайининг юз йиллигини нишонлашга бағишланган тадбирларни ўтказишга қизгин тайёргарлик қўриломоқда. Нафақат транспортчилар, балки бутун шаҳримиз аҳолиси учун кўтлуг воқеа ҳисобланмиш ушбу байрамда қатнашиш учун яқин ва узок ҳориждан ҳам меҳмонлар ташриф буюришади.

ЭРТАГА

«Электр транспорти тараққиётининг асосий йўналишлари» мавзусидаги илмий-амалий анжуман ўз ишини бошлайди. Унда МДХ мамлакатлари транспорт таш-

килотларининг вакиллари, шаҳар электр транспорти корхоналари халқаро ассоциациясининг аъзолари, шунингдек, таркибда «Шкода-Остров» заводининг директори Новратил Томаш, Прагадаги «Матаков» акционерлик жамияти бошқарувининг раиси Мирослав Роташовский, «ЧКД» (транспорт тизимлари) акционерлик жамиятининг бош конструктори

Ирши Тоха ва бошқалар бўлган чехиялик меҳмонлар ҳам иштирок этиди.

Меҳмонлар автосаройлар, метрополитен ва «Тошшаҳарйўловчи» Давлат уюшмасининг бошқа объектлари ва албатта, биринчи навбатда электр транспорти корхонасининг фаолияти билан бевосита танишадилар.

Шуни таъкидлаш жоизки, бугунги кўн-

да шаҳримиз ер усти электр транспорти нафақат «Татра» фирмасининг замонавий вагонлари, «Шкода» машиналари каби хориж техникаси билан, балки республикаимизда тайёрланган троллейбуслар орқали ҳам янгилашмоқда. Жорий йилда шаҳар электр транспорти паркинги яна 74 трамвай ва 100 та троллейбус билан тўлдириш режалаштирилмоқда. Яқинда Ибн Сино даҳасида янги трамвай йўналиши очилди. Ҳозирда Тошкент трамвайи ҳар кўни ўрта ҳиссда пойтахтликлар ва шаҳримиз меҳмонлари бўлмиш 250 минг нафар йўловчининг ўз-ғини яқин қилмоқда.

Тошкент трамвайи, бу — нафақат тех-

ника, янги йўналишлар, балки ўз меҳнати билан ушбу транспорт тарихига ёрқин саҳифаларни битган инсонларнинг тақдир ҳамдир. Шу сабабдан байрам кўнларига фахрийларга алоҳида ҳурмат кўрсатилади.

20 апрель кўни эрта тонгда халқимизнинг ажойиб удумига кўра 2-трамвай паркида байрам оши тортилди. Ва бу ерда фахрийлар ҳамда ўз меҳнати билан электр транспортчиларининг муваффақиятларини таъминлаётган ишчи-хизматчилар тақдирланди.

Шу кўни соат 13.30 да байрамнинг энг қизикarli қисми — трамвайлар паради бошланади. Шимолӣ вокзалнинг трам-

вай халқасида бошланган тадбир Туркистон, Мовароуннаҳр кўчалари бўйлаб Нукус кўчасига қадар давом этади.

Темирйўлчилар Мадаҳияти саройида 20 апрель кўни «Тошшаҳарйўловчи» Давлат уюшмаси ходимларига муқофотлар топшириш маросими ва байрам концерти бўлиб ўтади. Шу ерда тантанали вазиятда «Тошкент оқ

Энг улуг, энг азиз байрам — Мустақиллигимизнинг ўн йиллик тантаналари тобора яқинлашиб келмоқда. Тарихан ўтган қисқа муддат ичида мамлакатимизда, хусусан пойтахтимизда бекиёс ўзгаришлар рўй берди. Эътироф этиш керакки, шаҳримиз нафақат республика аҳли, балки чет элликлар нигоҳида ҳам кун сайин гўзаллашиб, чирой очиб бормоқда. Бугун бири-биридан мухташам ва мафтункор маданий-маиший, турар жой бинолари, кенг ва раван кўчалар, замонавий маҳаббатли кўприкларни кўриб уларнинг ижодкорю курувчиларга чин дилдан тасаннолар айтаемиз. Албатта кўз ўнгимизда рўй бериб турган бу янгиланиш ва яшаришлар ҳақида мароқланиб, тўқинланиб ҳикоя қилгинг келади. Шу муносабат билан биз «Оқшом» саҳифаларида Мустақиллик иншоотлари ҳақида туркум мақолалар беришни режалаштирдик. Куйида диққатингизга ҳавола этилаётган мақоламиз пойтахтимизда бунёд этилган маҳаббатли кўприклар хусусида.

ОҚШОМ чоғлари шаҳримиз янада гўзаллашиб кетади. Осмонлар бинолар, чор атрофга бўй чўзган кафтдек текис, раван кўчалар, яшил майдонлар, ким ўзарга баҳс бойлашгудек кўкка сув пуркаётган катта-кичик фаввораларга термулиб кўзингиз қамашади. Тунгги Тошкент мовий осмонини кезиб юрган салқин ва ўйноқ шаббода танангизга ҳузур бағишлайди. Шундай тинч, осуда дамларда ҳамма қатори биз ҳам пойтахт кўчалари, сайилгоҳларни кезишни ёқтираемиз. Шаҳримизнинг бугунги жамоли айниқса баҳор нафаси ўфуриб турган бугунги гўзаллиги кимни ҳам ўзига мафтун этмайди дейсиз. Атрофдаги ўзгаришлар, янгиланишларни кўриб мен ҳам шу шаҳарнинг оддий бир фуқароси сифатида фахрланаман, гурурланаман. Баъзан эса касбим нуқтаи назаридан бўлса керак уларни бирма-бир қаламга олгим келади.

Бу сафар ҳам кечки сайил баҳона шундай фикр ҳаёлимда ўз-ўзидан тугилди. Лекин шаҳрим таърифни нимадан бошлаб, нимадан тугатай, деган ўй бир зум ҳаёлга толдирди. Истиқлолимизнинг кутлуг ўн йилида асрларга татиқлик юмшлар бажариб қўйилган бўлса чиндан-да нимадан бошлашни билмай шошилиб қоларкансан, киши. Нима қилсам бу сафар шаҳримизнинг кенг ва нурафшон кўчалари, бири-биридан гўзал иншоотлари, маданий марказлари, сўлим оромгоҳлари ҳақида сўз юритсаммикан? Ёки кўкка бўй чўзган осмонлар бинолари, боғу бўстонлари, яшил бойликларини таърифласаммикан?

Ширин ҳаёлар оғушида йўл юриб Юнусобод кўприги устига келиб қолганимни ҳам билмай қолдиман. Икки йўловчининг куйидаги сўзлари диққатини ўзига тортиди.

— Шундай маҳаббатли кўприкни курганларнинг отасига раҳмат.

— Узоғимиз яқин бўлганини айтмайсизми, биродар. Илгари Эски Жувага бориш учун озмунча айланма йўлларни босиб ўтармидик. Энди эса у бир қадам — қўл узатсанг етгудек.

Мана шу суҳбатнинг ўзи менга мавзуну топиб берди. Тошкент кўприклари ҳақида ёзишга аҳд қилдим. Чиндан ҳам йўлаб қарасанг динли дилга боғловчи йўллар кўприклар орқали бири-бири билан туташаркан. Ахир Мустақиллик йилларида шаҳримизда улардан қанчаси барпо этилди. Бугун улар нафақат кенг ва раван йўлларни, ҳатто шаҳарларни ҳам бири-бири билан боғлаб, туташтириб турибди. Эндилкида бундай кўприкларни санай туриб саногидан адашасан киши.

Шу ўринда бироз ортга назар ташлашга тўғри келади. Мустақиллигимизнинг тўрт йиллиги тантаналарига қизгин тайёргарлик бораётган бир дамда пойтахт аҳли бунёдкорлардан муносиб тўхфа қабул қилиб олди. «Бўржар» канали устига қурилган икки томонлама кўприк ишга туширилди. Ушбу нобъ иншоотни бунёд этишда «Ўзбектранспорти» уюшмасига қарашли 13-кўприк қурилиш отряди, 85-қурилиш бошқармаси бригадалари ва бошқа бунёдкорлар муносиб ҳисса қўишди.

Ўзбекистон Мустақиллигининг беш йиллик байрами арафасида ҳам «Шижоатингизга балли, кўприкларимиз!» дея пешвоз чиқдик. Бу сафар «Олой» бозори яқинидаги Абдулла Қодирий кўчаси бўйлаб ўтган ер ости йўли курувчиларини янги меҳнат ғалабаси билан қутладик. Айниқса улкан иншоотга бош пудратчилик қилган 7-кўприк қурилишининг 13-қурилиш отряди бунёдкорлари дилимиз тўридан ўрин олди.

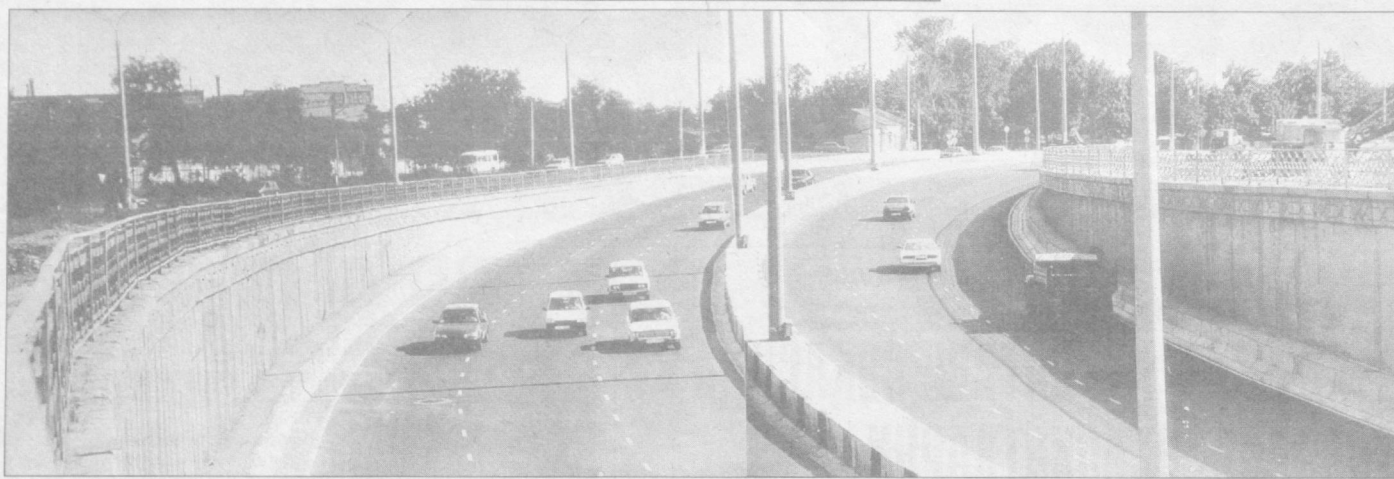
Бу иншоотнинг шаҳримиздаги бошқа йўл ости қурилишларидан мураккаблиги шундаки, унда йўловчилар қатнови учун ҳам икки томонлама ер ости йўлқалари бунёд этилган бўлиб, уларнинг ҳар бири уч йўналишни ўзида муҳассамлангирган. Масалан, бири пийдалар қатновчи йўл, иккинчиси метро бекатига олиб бориладиган йўлқача, учинчиси эса ер усти транспортлари бекатига олиб чиқадиган йўллардан иборат. Бунинг устига кўприкнинг устки қисмидан икки томонлама транспортлар қатнови учун йўл очилган. Жанубий ва Шимолий йўналишлар деб аталувчи бу йўлларнинг бири Амир Темури кўчасидан Хамид Олимжон майдони томон йўналса, иккинчиси эса Хамид Олимжон майдонидан келадиган транспортларни Амир Темури кўчасига олиб чиқади. Ер ости қисмининг узунлиги 810 метр масофани ташкил этадиган бу йўл чиндан ҳам масофаси жиҳатидан энг узун иншоотлардан бири саналади. Шундай улкан қурилишнинг қисқа муддатларда тугалланиши ҳамшаҳарларимизни ҳушунд этиши беҳиз эмасди албатта.

Бугун ушбу ердан ўтиб бораётган ҳар бир киши нафақат транспортлик бунёдкорлар, балки қурилишда бажонидий иштирок этган Андижон, Сурхондарё, Бекбободдан келиб ишлаган кўнгилли кўприкларнинг хизматида ҳам тасаннолар айтади.

Бугунги кечираётган ҳаётимиз, ҳаракатларимиз, интилишимиз тарихда қолади. Келгуси авлодлар бу тарихни Мустақиллик, озодлик, ҳуррият тарихи деб эъзоз-ҳурмат билан эслашлари муқаррар.

Ислом КАРИМОВ

Мустақиллик медалари

1. КЎПРИКЛАР

Мовароуннахр кўчасида «Салор» каналининг икки қирғоғини бирлаштириб, транспорт ва йўловчилар қатнови учун қулайлик яратган Салор кўприги очилюшига бағишланган тантаналар ҳамшаҳарларимиз ёдида узоқ сақланиб қолади. Мустақиллигимизнинг олти йиллиги арафасида ишга туширилган бу кўприк биргина тошкентликларни эмас, балки Фарғона йўли бўйлаб қатновчи турли вилоятлардан тўхтовсиз келиб-кечиб турадиган меҳмонлар ва автоуловларнинг ҳам узоғини яқин қилди. «Тошгипротранс» лойиҳаси бўйича замонавий кўприкни бунёд этган 7-кўприк қурилиш трести бунёдкорлари ва бошқа ушбу қурилишда иштирок этган кўприкларга бугун биз яна бир бор «Қўлингиз дард кўрмасин, бунёдкорлар!» деган кутлуг сўзларни айтаемиз.

Мустақиллигимизнинг меваси бўлган бу иншоотлар ҳақида ёза туриб кўз олдимдан турли хотиротлар, ўтмишнинг оғир ва серташвиш дамлари бирма-бир ўтади. Чўлу сахаро кезиб айланма йўллар босиб нурли манзил томон ошиқиб бораётган, сардоба дея саробга дуч келган, сувсизликдан лабларни қовжираган карвон бугун мана шу кўприк устида туриб чор-атрофни қузаб қандай ҳолатга тушиб, яратганга не шукроналар айтаркин?

Яқин ўтмишимизнинг қора кунларини бошдан кечирган фақат озодликка интилиб яшаган аждодларимиз бу дорилмон кунларни кўрса нима дерди? Қуни кеча жонини жабборга бериб жазирама офтоб тигида пахта терган, юрт ва эл равнақи йўлида пешона тер тўкиб, бироқ роҳат ўрнига жабр қўрган ватандошларимиз наздида бугунги кун неча хил камалак рангда товланаётган экан?

Сочқин ҳаёларимиз нотаниш кекса йўловчининг: «Бу кўприкни йўл қаёққа олиб боради, биродар», деган саволи тўзатиб юборди.

— Бу йўлнинг адоғи йўқ. Сиз қаерга бормоқчисиз, ўзи? — дейман унинг саволига савол билан жавоб қайтариб.

— Сўнгги йилларда Тошкент жуда ўзгариб кетди. Бундан беш-олти йилги шаҳарни ҳозиргиси билан сира таққослаб бўлмайди. Бу кўчалар, бу кўприкларнинг кўплигини айтинг. Ҳар бири бир тарих, бир достонга тенг. Ёшим саксонга етиб ҳали бунақасини кўрмаганман биродар.

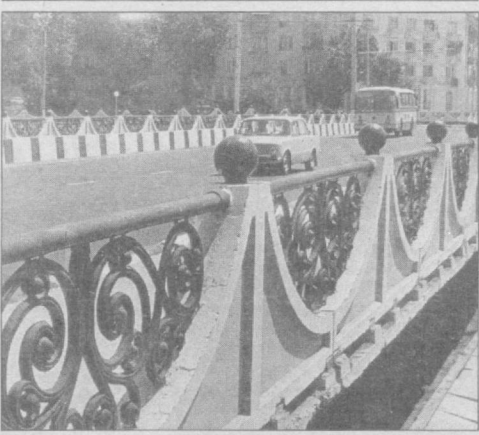
Отахон Бухоридан келган экан.

— Тошкентда қизим туради, — дейди у. — Ҳар келганимда шаҳарни айланаман, ҳар гал қандайдир бир янги иншоотларга кўзим тушиб ҳайратланаман. Улар шунчалик тез қуриляптики, бунёдкорларнинг бундай тезкорлигига ақлинг бовар қилмайди.

Айни дамда отахон билан чор-атрофни томоша қилиб турганимиз Юнусобод кўприги Мустақиллигимизнинг саккиз йиллигига бунёдкорларнинг чинакам муносиб совғаси бўлди. Бу кўприк Тошкент шаҳар ҳокимлигининг ободонлаштириш бош бошқармаси буюртмасига биноан, 7-кўприк қурилиш трести ҳамда «Тошметроқурилиш» бошқармаси томонидан бунёд этилган. Унда икки йўналишда бир йўла уч қаторда машиналар ҳаракат қилмоқда.

Таъкидлаш керакки, янги иншоот ўзининг қурилиш услуби, технологияси, мустаҳкамлиги билан Урта Осиёда ягона. Монолит қўйма кўприкни барпо этишда тежамкорликка ҳам алоҳида эътибор берилиб, унинг қурилишига 500 миллион сўм микдориде маблағ сарфланди. Тежамкорлик, замонавий технология ва албатта бунёдкорларимизнинг маҳорат ва матонат 1,5 йилга мўлжалланган ишнинг саккиз ойда бажарилишига сабаб бўлди.

Бугун Кўйлик кўпригини кўздан кечирган одам унинг лойиҳаси нақадар қулайликларни кўзда тутганлигини шохиди бўлади. Ушбу кўприкнинг ишга туширилиши чор тарафга олти томонлама раван

йўллар очиш имконини берди. Бу иншоот беш ойда қуриб битказилганлиги билан ҳам таҳсинга лойиқдир.

Кўприк бўсағасида туриб суҳбатлашаётган икки қария киши диққатимизни ўзига тортиди. Уларга яқинлашиб саломлашдик. Кексаларнинг шаҳримиз кўчалари, хусусан кўприклар ҳақидаги фикрлари билан қизиқдик.

— Яқин-яқинларга чет элларга сафар қилган кишилар у жойда кўрган-кечирганларини ҳаяжон билан ҳикоя қилиб беришарди, — дейди улардан бири. — Айниқса гап кўпроқ кўчаларнинг кенг ва раванлиги, озодлиги, кўприклар хусусида борарди. Ҳозир ўзимизда таърифи жаҳонга арзигулик нурафшон кўчалар, узоқ йўлларни бир-бирига туташтирган монолит кўприкларнинг саногии йўқ. Уларнинг мактовини келтиришга тил ожиз. Биргина мана шу Кўйлик кўпригини олинг. У йўловчиларга ҳам, транспорт қатновига ҳам қанчадан-қанча қулайлик яратди.

— Бизнинг ёшимиздагилар олдин кўприк деганда фақат анҳор ва каналлар устида қаққайиб турган тор ва мўъжаз кўприкларни тушунарди. Кенг

ва раван йўлларни бирлаштирган бунақа баҳайбат кўприкларни энди кўриб турибмиз. Албатта буларнинг ҳаммаси Мустақиллик шарофати ила бунёд этилаётганини ҳар биримиз юракдан ҳис этиб турибмиз, — деди улардан иккинчиси бизга ўз фикрини билдириб.

Шу ўринда айтиш керакки, мамлакатимиз фахри бўлган маҳаббатли кўприклар энг аввало Президентимизнинг раҳнамолигида бунёдга келганлигини ҳалқимиз юракдан ҳис этмоқда. Бугун биз юртимизда Мустақиллик йилларида тикланган қайси бир иншоотни олмайлик, уларнинг барчаси юрбошимизнинг савий-ҳаракатлари, тақлиф ва истаклари, доно маслаҳатлари билан амалга оширилганлигининг гувоҳи бўламиз. Ўтган йили кўприкларга Аҳмад Дониш йўлини Халқлар Дўстлиги ва Ҳадра билан боғловчи мухташам кўприкни ҳамшаҳарларимизга тўхфа этишди. 17-шаҳар қасалхонасидан бошланғич Тахтапұл мавзоега қадар чўзилган ушбу кўприкнинг очилюши маросимига Ўзбекистоннинг қурувчилар шайнига билдирган миннатдорчиликларни, маҳаллий аҳоли, нуроний отахонлар билан дилдан қилган суҳбатлари хали-ҳамон ёдимиздан кўтарилганича йўқ. Яқинда йўлимиз тушиб мана шу кўприк устидан ўтаётиб қувайтлик меҳмон Жалол ас-Содиқ билан танишиб қолдик. У бизга қуйидаги сўзларни айтди.

— Юртингиз кундан кунга чирой очиб, кўркамлашиб бормоқда. Жойларда қад ростлаётган бири-биридан мухташам бинолар, замонавий йўллар ва кўприклар пойтахт кўрқига кўрк қўшади. Бу ҳаммаси истиқлол туйғайли, тинчлик ва ҳамжиҳатлик билан қилинаётган меҳнат самараси. Истардимки, ҳаммаша йўлингиз ёруғ, узоғингиз яқин ва фаровон бўлсин.

«Отчопар» бозори яқинида қад ростлаган кўприк бугунги кунда кўрк очиб Тошкент Халқа йўлини Катортал ва Гавхар кўчалари билан туташтириб турибди. Аслида тўрт йилда қурилиш лозим бўлган бу иншоот ҳам ўта қисқа муддат ичида фойдаланишга топширилгани бугун ҳар биримизга аён.

Биз истиқлол шарофати ила шаҳримизда қурилган баъзи кўприклар ҳақида билганимизча сўз юритдик. Уларни қўлимиздан келганча таърифлашга ҳаракат қилдик. Юқорида шаҳримиз кишилари таъкидлаганидек Мустақиллик медалари бўлган бу иншоотлар бугун чинакам бизнинг фахримизга айланиб қолган. Бир вақтлар Амир Темури бобомиз «Кимки қудратимизга шубҳа қилса, қурган биноларимизни келиб кўрсин» деб башорат қилган эканлар. Агар бугун ул зот ҳаёт бўлганларида албатта бу таърифга «Биноларимизни» деган сўздан кейин «ва кўприкларимизни» деган сўзларни қўшган бўлур эдилар.

Тошкентимизда кўприк қурилиши йил сайин давом этмоқда. Бу йил кўприклар Паркент кўчасини Кичик халқа йўли билан боғловчи кўприкни тиклаб фойдаланишга топшириш йўлида самарали меҳнат қилаётганлигини айтиб ўтиш жоиз.

Шаҳримизнинг тунгги гўзаллигини таърифлашдан бошланган ушбу мақола ниҳоясини келажаги буюқ Ўзбекистонимизнинг пойтахти Тошкентимиз ҳақида самимий сўзлар айтиш билан тугалласак мақсадга мувофиқ бўлади.

Она шаҳрим, ишончим комилки, сенинг ардоқли, толмас ва фидокор йўлбошинг, бунёдкор халқинг, фаровон ва ободлигинг йўлида меҳнат камарини белига маҳкам боғлаган, ҳамшаҳарларни ҳурмат ва эъзозига сазовор бўлган фидойиларинг бор экан, сен кун сайин хусн очиб бораверасан. Асрлар оша номинг ва шонинг тилларда дoston бўлаверадди.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ

ИҚТИСОДИЁТ

Маҳаллий хом ашёдан

Кейинги пайтларда мамлакатимизда бир қанча қўшма корхоналар фаолият бошламоқда. Қўшонарлиси шундаки бу корхоналар ичида Марказий Осиёда биринчи бўлиб иш бошлаган корхоналар ҳам талайгина. 2002 йилнинг бошларида ана шундай минтақамизда илк бор техник шиша тозалари ишлаб чиқариладиган «UZGLASZAYDEN», Ўзбекистон — Швейцария қўшма корхонаси иш бошлади.

Корхонанинг умумий қурилиши учун марказлашган кредит линиясидан 58 миллион немис маркасига тенг бўлган кредит ажратилган. Унда ҳар йили 9,4 минг тоннадан ошқ техник шиша тозалари ишлаб чиқарилади. Айни пайтларда белгиланган дастур асосида қурилиш ишлари олиб боришмоқда. Ушбу корхонани барпо этишда Ўзбекистон томонидан «Оникс» хиссадорлик жамияти ҳамда Германия томонидан «ROVITEX» компаниялари тасисчи сифатида иштирок этмоқдалар.

— Ҳозирги пайтда шаҳримизда жойлашган «Хобас ТАПО» қўшма корхонаси нometалл қурувлар ишлаб чиқариш учун керакли бўлган хом ашё, яъни техник шиша тозаларини четдан катта валюта эвазига олишмоқда, — деди корхонанинг бош директори Тохир Бобомуродов. — Корхонамизнинг барпо этилишининг асосида ҳам шу мақсад турибди. Яъни «Хобас ТАПО» қўшма корхонасини зарур бўлган хом ашё билан таъминлаш. Маҳсулотларимизга асосий буюртмачи ҳам шу корхона хисобланади. Унинг қолган қисмини эса четга экспорт қилиш ниятидамиз.

Германиялик ҳамкорларимиз 68,3 миллион немис маркасига тенг асбоб-ускуналарни олиб келиб ўрнатиш чоғида бевосита иштирок этади. Бу энг сўнгги замонавий технологиялар маҳсулотнинг сифатли ва экологик тоза қилиб чиқаради. Мазкур корхона ишга тушадиган бўлса шаҳримиздаги уч юз нафардан ортиқ йигит-қизлар иш билан таъминланади. Бунинг яна бир қулай тамони шундаки, шиша тозалари ишлаб чиқариш учун хом ашёни асосан ўзимиздан оламиз. Бу эса ўз навбатида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг таннархини арзон бўлиши билан бирга Республикаимизга четдан валюта тушумининг қўпайишга олиб келади.

Очил ҲАЗРАТОВ

ТАДБИРКОРЛИК

Тотли маҳсулотлар

Пойтахтимизда тадбиркорлик билан шуғулланиб, маҳаллий хом ашёдан рақобатбардор ҳамда импорт ўрнини босувчи сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқараётган хусусий корхоналар сони ортиб бормоқда. Ана шундай корхоналардан бири ўтган йилнинг февраль ойидан ўз фаолиятини бошлаган «Деметра» хусусий фирмасидир.

Корхонага Россия Федерациясидан келтирилган замонавий дастгоҳлар ўрнатилади бўлиб, айни кунларда 32 нафар ишчи-хизматчи фаолият кўрсатмоқда. Бу ерда асосан республикамизда етиштирилган мева ва сабзавотлар қайта ишланиб, улардан консерва, шербат, мурabbo ҳамда жемлар тайёрлаш йўлга қўйилган. Шу кунга қадар ўтган қисқа давр ичида ана шундай маҳсулотлардан 28 хили ишлаб чиқарилибди.

— Ўтган йилда 150 минг банка маҳсулот тайёрлаб, харидорларга тортиқ этдик, — дейди корхона раҳбари Отабек Аббаров. — Маҳсулотларимиз идишларини Беларусь Республикасидан оламиз, хом ашё эса ўзимизники. Келгусида бундай чиройли, бежирим шиша идиш ва қопқоқларни ўзимизда тайёрлаш ниятимиз бор. Биз фойдаланаётган бурама қопқоқлар ўзининг сифати ва қулайлиги билан ажралиб туради. Харидорларга қулай бўлсин учун маҳсулотларимизни 250, 370, 650 граммлик ҳамда 1 литрлик идишларда тайёрлаймиз. Маҳсулотларимизнинг сақланиш муддати эса 2 йилни ташкил этади. Уларнинг сифатини тўла қафолатлаймиз.

Корхона тадбиркорлари жорий йилда ишлаб чиқариш юрватини ошириб ўтган йилдагидан 4 баравар кўп маҳсулот тайёрлашни режалаш турибди. Бунинг учун барча шарт-шароит ва имкониятлар мавжуд. Улар бу йил кулупнайдан мурabbo ва бошқа мева-салатлардан янги-янги шербатлар тайёрлашни ҳам йўлга қўйишмоқчи. Тайёрланган маҳсулотлар республикамиздаги супермаркетларда харидорларга сотилимоқда. Шунингдек, ақинда маҳсулот етказиб бериш бўйича Россия, Қозоғистон билан ҳам шартномалар тўзишди. Уларнинг асосий мақсадлари ёз неъматларидан кишида ҳам барча дармондорилари билан аҳолига етказиш ҳамда хорижий давлатлар билан ҳам ҳамкорликни йўлга қўйиб, маҳсулот экспортини ташкил этишдир. Улар бу меҳнатлари билан Ўзбекистонни жаҳонга танитишни ва республикамиз иқтисодиёти ривожига муносиб ҳисса қўишни ният қилишган. Албатта, жудаям бежирим, бунинг устига харидор эътиборини бир зумда жалб этадиган идишларда тайёрланаётган тотли маҳсулотлар рақобатбардошлиги билан ажралиб туради. Кишида уни тановул қилган одам ёз тароватини бир зум ҳис этиши, шубҳасиз.

Дилноза ҒИЁСОВА

Умиднинг ушалаётган орзулари

Хар бир давлатнинг истикболи, халқининг фаровон, осойишта турмуш тарзи албатта унинг эртанги кучи, келажаги бўлиши ёш авлод — умидли ўғил-қизлари билан бевосита боғлиқдир. Шунинг учун ҳам Президентимиз доим Ўзбекистон келажаги буюк давлат деганда, авваламбор эътиборни ёшларга қаратиб, фарзандларимиз билан бахтли, кучли, ақл-заковатли бўлиши керак ва бунинг учун уларга барча имкониятларни яратиб беришимиз даркор деб таъкидлайдилар. Шундай имкониятлардан фойдаланиш шарафига муассар бўлган умидли ёшларимиз, замондошларимиздан бири сифатида Тошкент давлат иқтисодиёт университети учинчи курс толиби Умид Ахмедовни кўрсатиш мумкин.

Умид шу ўқув йилининг биринчи семестри бошида Американинг Сизтл шаҳридаги ўқув юртларидан бирида тахсил олди. Хар бир ёш орзу қиладиган бундай имкониятни кўлга киритиш Умид учун осон кечмади. Маълумки, Сизтл Тошкент билан ўттиз йилга яқин биродарлашган. Мустиқлик шарофати билан дўстлик ришталарини кучайтириш борасида қатор лойиҳалар амалга оширилди, шу жумладан ёшлар орасида тажриба алмашиш юзасидан «Сизтл—Тошкент» уюшмасининг гранти ҳам ташкил қилинганини айтиш мумкин. Унинг биринчи соҳибини танлаш учун ўтган йили Тошкент шаҳар ҳокими томонидан пойтахт олий ўқув юртлари талабалари орасида махсус тест синаовлари ўтказилди ва энг юқори кўрсаткичларга эга бўлган Умид Ахмедов ушбу грантни кўлга киритиб, Сизтлга ўқишга юборилганди.

— Мен учун бу қутилмаган да катта бахт эди, — деди биз билан суҳбатда Умид. — Шу билан бирга менга катта масъулият юкланганини ҳам ҳис этдим. Мен билан бирга бу ерда Япония, Корея Республикаси, Германия, Саудия Арабистони, Мексика ва бошқа давлатлардан тенгдошларим ўқишар эди ва албатта улар билан яқиндан ўртоқлашиб олдим, бу эса тилини мукамал ўзлаштиришга яхши ёрдам берди.

— Умид, сизга грант Сизтл—Тошкент уюшмаси томонидан ажратилганини биласиз. Айтингчи, сизтликлар шаҳарларимиз орасида биродарлик ришталари тўғрисида қанчалик маълумотга эга?

— Маълумки, Тошкентдаги Бобур номили истироҳат боғи худудиди Сизтл шаҳри билан биродарлашганимиз рамзи — кичик дам олиш маскани бор ҳамда шу ернинг ўзиди қаҳвахона ҳам очилган. Сизтлнинг марказида ҳам Тошкент деб ном олган гулзор хиёбон бўлиб, у кечки пайтларда ёшлар билан жуда гавжум бўлар экан. Демокчилик, катталарга қараганда ёшлар кўпроқ бизнинг шаҳар тўғрисида маълумотга эга экан. Мени қувонтиргани шу ҳам бўлдики, Сизтлдаги китоб дўконларида Америка наشريётларида чоп этилган ўзбек-инглиз ва инглиз-ўзбек лугатлари мавжуд эди.

Қолаверса, ўзим ҳам ўртоқларим, домчаларимни Ўзбекистон билан яқиндан

таништириш ниятида тақдирот маросими ўтказдим, уларга анъаналаримиз, урф-одатларимиз ҳақида видео-тасмалар орқали гапириб бердим, дўпни, қийқча, чопон тақдим этдим. Тадбир давомида улар менга кўп саволларга беришди, бу эса уларда бизнинг юртимизга қизиқиши ва ҳавас ўйотганимдан далолат деб билдим. Бундан ташқари яна шунини кўшимча қилмоқчиманки, мен яшаган Баррет ва Пирслар оилалари бошқилари Сизтл—Тошкент уюшмаси аъзолари сифатида шахримизда бўлишган экан. Аммо уларга тутилган шахримнинг қўри-нишлари туширилган видео-

тасмаларни намойиш қилганимда, улар кўзларига ишонмай, қаттиқ хайратланишди.

— **Сиз Сизтлда ўқинган ташқари нималар билан машғул бўлдингиз?**

— Кўп вақтим ўқишга қаратилган бўлса ҳам, бўш вақтларимни асосан америкаликлар ҳаётини ўзимча таҳлил қилиб кўриш билан ўтказдим. Кўпчилик шундай фикр юртадики, чет эл ёшлари 14-15 ёшлардан бошлаб мустиқлик яшаши, оиласи, ота-онасидан алоҳида ҳаёт кечирishiга интилади. Бу ҳақиқат экан. Мисалан, мен турган Барретларнинг фарзандлари ўқиш давомида аввал ижарада туриб, кейин мустиқлик сармон тўплаб, уй

ҳам сотиб олган экан. Ота-онасидан дам олиш кўнлари хар сафар хабар олиб ёки кўнлар қилиб қўриб турарди. Катта Барретлар ҳам набиралари олди-га тез-тез бориб турардилар, бир неча мартаба мен ҳам уларниқиди бўлдим. Шунинг сиздимки, фарзандларнинг ота-оналари билан муносабати кўпроқ мустиқлик ҳолатида — бир-бирига ёрдам беришга қаратилган. Аммо бизнинг шарқона одатларимиз барибир бундай ҳаёт тарзидан афзалдир.

Умуман, Америкада ҳаёт жуда ўшқин, бу ерда барча янгиликлар тезкорлик билан жорий қилинади, ўзини оқлай олмаса, шундай тезлик билан

у тарк этилади. Қаерга назар ташламанг, имкониятлар таллай, фақат ақл-фаросат билан иш юритилса, натижа ҳам самарали бўлишига ишонч ҳосил қилдим. Масалан, марказдаги ўқиш жараёнини олайлик. Бу ерда ҳам барча шарт-шароитлар мукхйё, улардан унумли фойдаланиш, керак бўлса қўшимча имтиёзларга эга бўлиш фақат талабанинг ўзига боғлиқ — уни ҳеч ким мажбур қила олмайди, яъни кўп нарсанинг мустиқлик ҳаёт кечирishiга йўналтирилган.

Шу ўринда бир муҳим нарсани айтиш керак: Америкадаги таълим тизими юқори технологиялар асосида фаолият юритади.

Яна бир нарсани айтиш жоиз — бу қонун устуворлиги ва онгли равишда ҳар бир америкалик унга амал қилишдир. Масалан, ҳордик чиқариш масканларидан бири — дискотека олайлик. Бизларда дискотекага асосан мактаб ёшидан 20 ёшларгача йигит ва қизлар катнайдди. Америкада дискотекага 21 ёшдан кейин кириш мумкин, шу ёшгача спиртли ичимликлар ҳам сотиш тақиқланган, 18 ёшгача бўлганларга сигарет ҳам сотилмайди. Бу қондалар нафақат ёшларга яхши аён. Узининг фирма ёки компаниясининг келажагини ўйлаган ҳар бир маркет ишчи-хизматчиси шу қонун-қоидаларга амал қилади.

— **Америка ёшлари бўш вақтларини қандай ўтказишар экан?**

— Америка Қўшма Штатларида, бошқа давлатлардаги каби, ўзига яраша камчиликлар мавжуд, шу жумладан қонунбузарликлар ҳам йўқ эмас, айниқса ёшлар орасида. Буларнинг сабаблари ҳам кўп нарсаларга боғлиқ. Лекин шундай бўлса ҳам, у ердаги меъини тенгдошларим интилувчан, бир касбнинг эгаси бўлишга ҳаракат қиладилар, айниқса бу ерда барча соҳада тадбиркорлик ривож топган. Шу билан бирга катталарга ўқшаб, ёшлар ҳам вақтида дам олишни хуш кўради. Навқирон ёшлар вақтларини парк, музей, қарақолларда ўтказиш, кутубхоналарга ҳам улар кўп катнашади. Бундан ташқари, ҳар бир китоб мағзини — дам

олиш масканининг бир тури деса ҳам бўлади. Дўконга киришингиз билан сизни бу ердаги хизматчилари хушмуомала билан қўтиб олиб, дам олиш учун яратилган бежирим «бурчакча» тақлиф қилиб, янги китобларни келтирадиган ҳамда истасангиз чой, қаҳва, шарбат ҳам келтириб берадилар. Бу ерда бир неча соат бўлсангиз ҳам ҳеч ким сизга эътироз билдирмайди.

— **Умид, Сизтлда сизни кўп нарсани хайратга солган кўринадими...**

— Ўз олдимга қўйган аниқ максадларим бор ва уларни амалга ошириш борасида ўз юртимга оз бўлсада фойда келтирсам дейман. Саволин-гизни мазмунига келсак, Америкада уй ой бўлдим, шу қисқа вақт ичида ота-онамни, ўртоқларимни, Тошкентимни жуда соғиндим. Ҳаттоки, сир эмас, кечалари соғинч ёшларини ҳам тўқдим. Тўғри, бу ерда мени кўп нарсани мафтун қилди. Ҳамма ҳам чиройли нарсаларга, гўзалликка, яхши яшашига интилади. Лекин бу гўзалликка мавжуд юқори технологияларга, чиройли этикеткаларга, тайёр шарт-шароитларга ҳавас қилиб эмас, ўз кучим, ақл-заковатим билан эришишни ва ушбу ўз қўлим билан яратган гўзалликни халқим билан бирга баҳам кўришни барча нарсадан афзал деб билмаман.

— **Орзу-ниятларингиз...**

— Ҳозир мен иқтисодиёт университетининг бухгалтерия хисоби ва аудит факультетида тахсил оляман. Амалий машғулотлар пайтида «Ўзри-ватбанк», «ХИФ» банкларида стажёр сифатида ишлашам. Магистратурада ҳам ўқиниш тугатган банк тизимида ишлаш ниятим бор. Шу билан бирга кейинчалик ишлаб чиқариш бўйича қўшма қорхона ҳам очмоқчиман ва ҳозирдан бунинг учун бир неча бизнес-режалар тузишга ҳаракат қилияман...

— **Омад ҳамиша ҳамроҳингиз бўлсин!**

Сўхбатни
Ильмира ЗАЙНУТДИНОВА
олиб борди.
СУРАТДА: Умид дўстлари билан.

Шарқ дурдоналари

Оз-оз ўтганиб домо бўлур...

● Инсонга хос барча фазилатларнинг энг муҳими ва энг олижаноби — ақл.

● Куч — ақлда. Ақлсиз бош бамисоли шамсиз чирок.

● Дилозордан худо безор.

● Доно одам ўзганинг телба хоҳишига бўйин эгмайди, аксинча ётиқлик билан унга тўғри йўл кўрсатади.

● Ақлли бўлишнинг ўзи кифёя эмас, ақлни ишлата билиш керак.

● Фаридиддин Аттор айтиди:

— Тўрт нарсани тўрт нарсадан, яъни дилни ҳасаддан, тилни ёлгон ва ғийбатдан, қилган ишининг мунофиқликдан ва қорнининг ҳаром-харишдан пок тут, шундагина чин одам ҳисобланасан. Эй ўғил, ҳеч вақт дилозор бўлма, дилозорлик бир кун фалокат келтиради, мутақаббир бўлишдан ўзинини сақла. Тақаб-бурлик — жоҳиллар одати, ақлли одамлар мутақаб-бир бўлмайдилар.

● Шайх Саъдий айтиди:

— Бир подшоҳ асири бўлиб тушган бир одамни ўлимга ҳукм қилди. Хар ким жонидан умид узса, озғига нима келса, шунини айтаверади деганидек, у бечора ҳам подшоҳни ўз тилида ҳақорат қилишга киришди. Подшоҳ унинг сўзларига тушунмай вазирайдан:

— Бу одам нималарни сўзлапти? — деб сўради. Бир раҳмдил вақир подшоҳга таъзим бажо келтириб:

— Бу бечора «Жаннат — ўз ғазабини ютувчи одамларнинг гуноҳини кечирувчилар ўрни» деб сиздан марҳамат истади, — деди.

Подшоҳ асирга раҳм қилиб уни ўлимдан озод этди. Раҳмдил, шафқатли ва марҳаматли вақирга зид бўлган бошқа бир вақир подшоҳга:

— У вақирингиз ёлгон сўзлади. Биз вақирларга подшоҳ ҳузурида ёлгон аралаштирмасдан тўғри сўзлаш лозим. Бу асир сизни ҳақорат қилиб, номақбул сўзлар сўзлади, шунинг учун унга жазо тортиш керак, — деган эди, подшоҳ у бадқор вақирдан юз ўгириб айтиди:

— Сенинг тўғри сўзингдан у раҳмдил, тадбирли вақирнинг ёлғони менга мақбулди. Унинг ёлғони бир хайрили маслаҳат учун эди. Шу билан у соф, покдил вақирим мени бир беғуноҳни ўлдирмидан ва у бечорани эса сабабсиз ўлимдан қутқазди. Сенинг ростиң эса яхшилик келтирмайди, фитна-фасодни келтириб чиқаради. Донишмандлар, «Маслаҳат юзасидан айтилган ёлгон — фитна-фасод келтирувчи рости-дан яхшироқдир» деганлар.

Бадқор вақир шарманда бўлди ва подшоҳнинг назаридан қолди.

Байт:

Ковласанг кимга ситам бирла чуқур,
Оқибат бўлғай сенинг ўзингга гўр.

● Дунёда ҳалол одамдан буюроқ зот йўқ.

● Ҳалоллик ҳар қандай мартабани беъайди.

● Бир умр боқий бўлишни истасанг — ҳалол одам бўл.

● Ҳалол одамни таъқиб этиш мумкин, аммо уни бадном қилиб бўлмайди.

● Хар кимки сўзи ёлгон, ёлғони зоҳир бўлғач уёлгон. Ёлғони чиндек айтувчи суҳанвар — қумушни олтун била рўқаш қилувчи заргар.

● Кимки ўз қилмишидан уялмаса, у икки қарра айбдордир.

ҲИКОЯТ. Донишманд қози калон олдиға уч бандини келтирдилар.

— Тақсир, ҳузурингизда турган мана бу уч айбдор-га лозим бўлган жазони белгилаб берсангиз.

Қози калон биринчи айбдорга мурожаат этиб сўради:

— Қани, ростини айтинг, бўтам, ўзгаларни ранжитадиган нима иш қилдингиз?

— Бола-чакам кўп. Етишмоқчилик. Шунга бир яқин танишимдан озгина қарз кўтариб эрдим. Ночорлик. Қўлим калталиқ қилди, тақсир. Қарзини ўз вақтида тўлолмай қолдим. Бор гуноҳим шу, унга ўзин ҳам иқроман. Илоҳи топилди дегунча албатта қарзини тўламан.

Қози калон иккинчи айбдорни сўроққа тутди:

— Билмай шаққоқлик қилиб қўйдим. Айбдорман. Ўзим оддий деҳқонман. Томорқамга бироз картошка экиб эрдим. Яхши ҳосил кўтардим. Тиркичилик заруриятидан бозорга олиб келган эрдим. Ҳали тоштарози олишга улгурмасамдан бир харидор келиб, иши шошқилигини айтиб, ўн кило картошка тортиб беришимни сўради. Шу инсоннинг ҳолатини чиқарай деб қўшни тарозидан фойдаландим. Харидор картошкани олиб жўнади. Кейин чамаси юки кам кўринибди шекилли, уни бошқа тарозидан тортса икки килограмм кам қисибди. Сўраб-суриштирсак, қўшни тарозининг тағ қисми билинмас қилиб эғовланган экан. Уйрим бино бўлиб, бировнинг ҳақини емаганман, тақсир. Ҳаромдан ҳазар қиламан.

Қози калон учинчи айбдорга юзланибди:

— Менинг ҳеч қандай айбим йўқ. Билмадим, мендек бир беғуноҳ олижаноб инсонни ҳузурингизга бошлаб келишдан муроиди не экан буларни?

— Тақсир, — дебди уларни олиб келганлардан бири. — Оқ-қорани яхши танийдиган мансабдор бу инсон ўтакетган порахўр бўлиши билан бирга таниш-билишлар ҳузурида ҳамиша ўзини покдамон кўрсатади, одамларга фақат ҳалоллик ҳақида ваъз айтиб тўраркан.

Қози калон ўйланиб, бир қарорга келибди:

— Деҳқон билан қарздор киши имконияти топиладиганда қарзини тўлаш шарти билан озод қилинсин. Улар шундоқ ҳам қилган гуноҳларига пушаймондирлар. Айли бўла туриб ўзини оқ, ўзгаларни қора қилиб кўрсатмоқчи бўлган мана бу порахўр эса жазога тортилсин, — дея ҳукм чиқарибди.

Байт:

Ёлгон бевиқор қилур одамни,
Ёлгон шармисор қилур одамни.

● Донишмандлар ўғити:

— Хар бир ишни амалга оширишда ақлу тадбирни ишга солиш лозим. Жаҳл ва ғазаб юзасидан иш тутмаки, охири пушаймонлиқдир.

Кичик бир хотира учун Машрабдек буюк бир шоир сарфаришдан бошлаб эҳтимом, баъзиларга эътироқ туюлар. Бироқ гап шундаки, бирор муҳимроқ мавзу ҳақида ёзишдан аввал унга мос тушадиган бирор эпиграф қўйиш одати ижодкорларга аззалдан маълум. Бинобарин, ҳаётда қанча яшаб кетганидан қатъий назар, ҳар бир инсоннинг кадр-қиммати — ўзидан қолдириб кетган — излари билан ўлчанади. Қайси касб, қайси соҳа билан шуғулланмасин, биров бот қолдирса, биров доғ қолдирадиган, биров ҳеч қандай из қолдирмай, гўё дунёга келмай кетгандай йўқлиқди, унутлиб кетади. Бу ҳаётнинг энг нозик, энг одил ва энг ҳақиқатли қонуниятидир. Агар илмий-назарий тилда айтилса, бу — тарих ҳукми бўлиб, рўйхати тузилди эълон қилиб бўлмайди-ган, яъни расмий буйруқлар ҳужжатиға кириб бўлмайди-ган воқеа эмас, Ходиса-садири. Деярли ҳар бир воқеани олдиндан белгилаб, буйруқ билан амалга ошириш мумкин деб ҳисобласак — шартли равишда, ҳодисалар кўпинча қутилмаган-да рўй беради... Мазкур мулоҳазаларнинг актёр, драматург ва режиссёр Рихсибой Орифжоновга қандай алоқаси борлиги кейинроқ очилса эҳтимом...

Биз халқимиз маънавияти оламидаги турли соҳа сиймоларимиз орасида энг машҳур бўлиб кетганлар номларини тилга олишимиз билан каттадан-кичик кўпчилик уларни дарров таниб олади. Айтайлик биргина театр санъати соҳасида Маннон Уйғур, Етим Бобожон, ёки Абдор Хидоятлов, Олим Хўжаев, Шукур Бурхон дейилиши билан — дарҳол ҳаммамиз кўз олдимизда улар бутун борлиги — саҳна сабатлари билан намоян бўладилар. Отелло, Ҳамлет, Навоидан тортиб Мирзо Улуғбекгача — қанчадан-қанча улар яратган образларни эслаб кетамиз. Ҳамза театрида қўйилган спектаклар-у уларда содир бўлаётган воқеа-ҳодисалар худди ҳозир рўй бераётгандай бирин-кетин хотиримизда жонлане-ради... Худди ўша муҳитнинг чинакам ҳаётини қозонида бутун борлиги — дунё-қараши-ю фаолияти шаклланган қўллаб ёшлар ва айрим катталарни ҳам ҳисоблаб чиқилмаган бўлса, тўла рўйхатини тузиб бўлмаса керак, чунки бу ўзи бир чексиз «негарасиз шундай кенг микёсли, теран илдизли мактабми ёки манба дейимизки, уни ҳар тарафлама чуқур ўрганиб ийрик асарлар ёзишни санъатшону-ларга ҳавола қиламиз-да, биз юқоридида санаб ўтган машҳур санъат даргаларининг издоши, уларнинг мактабини ўтаган дўстимиз Рихсибой ҳақидаги хотираларимиздан айримларини айтиб ўтамиз.

Рихсибой ҳали ҳаётда қайси йўлдан боришини унча ўйлаб улгурмасдан илгарийек театр санъатига ихлос қўяди ва жуда ёш-лигидан Ҳамза театрига илоҳи борича кўпроқ боришга интилади. Ҳатто чиптага пули бўлмаган кезларда ҳам театрдаги қоруволлар ёрдами билан томошага кириб кетаверади. Мана шу ишқибозлик ой сайин эмас, кун сайин қучайиб бориб Рихсибойни олдин Ҳамза театрига ишга, кейинчалик эса театр ва расмийлик институтига — ўқишга бошлаб келди. Ўқиб ишлади. Ўқиниши битирган турли театрларда актёрлик ва режиссёрлик қилди, бутун ҳаётини шу йўлга бахшида этди...

Энди унинг одамлилик фазилатлари, дўстларига садоқати ҳақида икки оғиз сўз. Менинг ёшликдан дўст бўлиб ҳозиргача ўза-ро хурматлашиб юрган — Валижон Хошимов — санъат оламида анча танилган ўртоғим

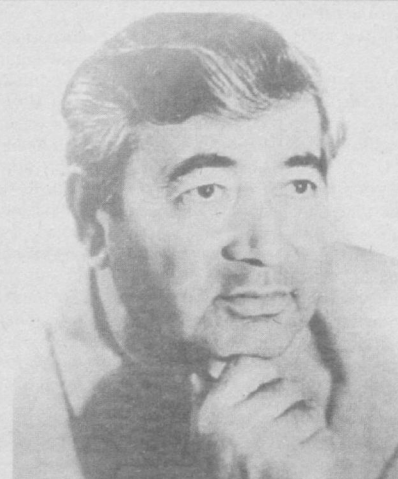
бор. Валижон Ҳамза номили мусиқа мактабини ўзи ташкил этиб, узок йиллар унга раҳбарлик қилди, яхши ишлади, мактаб номини кўтарди. Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи унвонига эга бўлди, ҳозир нафақада, серфарзанд, ўғил-қизлари, набира-чеваралари қуршовида. Бундан анча йиллар илгари — Валижоннинг бошига оғир мусибат тушди — етти фарзандни ташлаб хотини бевақт вафот этди. Ўша машҳур кунларда Рихсибой Орифжонов Валижоннинг дардқаши бўлиб, ёнида турди...

Бир кун тўсатдан тақсиди келиб Валижонни зўрлаб аэропортга олиб кетади. Болаларига «биз иккаламиз фалон жойга бо-

ХОТИРА УЙҒОНСА ГЎЗАЛДИР...

Санъат фидойиси эди

(Дўстим Рихсибой Орифжонов ҳақида)

Кетса жон кетсун вале
Мўминдин иймон кетмасун...

Машраб

риб, бунча кунда келамиз» деб оғохлантиради-да, ўша кунни самолётда Валижонни олиб Фаргона водийсига жўнайди. Чунки шу кезларда Рихсибой Қўқондаги театрда режиссёр бўлиб ишларди. Бир неча кун бирга бўлишиб, Валижоннинг дардини лоқал бир оз бўлса-да енгиллаштиришни кўзлаган Рихсибой айтилган муддатда болалари қавотир бўлмаслиги учун яна Тошкентгача бирга келиб уйига кузатади... Ўйлаб қаралса, бу сирдан олдиқор кўриниши мумкин баъзиларга, аммо бу ҳеч оддий воқеа эмас. Дўстни бошингга қулфат тушганда биласан дегандек, Валижон ҳамма Рихсибойнинг ўша самимий кўнгилчанлиги, одамгарчилиги ҳақида ҳурмат билан гапириб юради, уни бевақт оламдан ўтганини қайғуриб эслайди. Уламоларнинг айтишларича, оламдан ўтганлар ўзлари билан фақат энг яхши амалларини олиб кетар эканлар ва тириклар уларнинг шаънига доим яхши гаплар айтиб охиратлари обод бўлишини тилар эканлар...

Энди икки оғиз сўз каминанинг Рихсибой билан муносабатларимиз ҳақида. 1959

йил ёзда хизмат юзасидан Андижонга бориб меҳмонхонага жойлашдим. Тушдики айни шу меҳмонхона ошхонасида Ёнгин Мирзо, Турсун Собировлар билан бирга Рихсибойни ҳам учратдим. Ёнгин билан Турсунни яхши билардим, аммо Рихсибой билан биринчи марта кўришимиз эди. Қарангки, дастлабки учрашувдаёқ гапимиз гапимизга тўғри келиб қолди.

Шу кунги Ёнгин билан Турсунни Восит Саъдулла уйига таклиф қилгани меҳмонхонага келди-да, мени ҳам учратди ва ҳаммамиз бирга унинг уйига бордик. Ўшанда биринчи мартаба Фаттоҳхон Мамадалиевни ҳам учратдим. Ашула айтилди, шерхон-лик, хуллас яхши суҳбат бўлди. Шу жамоада Рихсибой ҳам бор... Ишларимиз битиб Тошкентга қайтадиган бўлганимизда Рихсибой мени Қўқонга бориб кейин бирга кетишни таклиф қилди, мен рози бўлдим. Тошкентда ҳам борди-қелдимиз давом этди... Доим фикрларимиз бир ердан чиқди, бирор масалада зиддият йўқ... Унинг самимийлиги, фикр доира-си кенглиги, санъат — адабиётга эътиқоди менга жуда ёқарди, устига устак — ҳамиша содда, қулиб туриб гапиришлари, одамга ёқимли чехраси-ю хатти-ҳаракатлари кўнгилга ҳузур бағишлаши ҳамон кўз олдимдан кетмайди.

Хар бир нарсанинг рўёбга чиқишига бир нарсани туртки бўлади. Яқинда қўлимга бир китобча тушиб қолди. «Юрагиди қолди армони» деб номланган бу китобчага сўзбошини Ўзбекистон халқ шоири Тўра Сулаймон ёзган экан. Қизқиб уни бирма-бир варақлашда давом этдим. Кейин билсам бу китобча дўстим Рихсибой Орифжонов ҳақида битилган экан. Уни ўқидим, дўстимнинг менга таниш бўлмаган қирраларини яна бир бор кашф эта бошладим.

Унинг биргина режиссёрлик фаолиятининг ўзи бир дунё: Қўқон, Каттақўрғон, Самарқанд, Қашқадарё, Сурхондарё, Жиззах, Сирдарё вилоятлари театрларининг номи Рихсибой Орифжонов билан боғлиқ. Кейинчалик эса пойтахтда Муҳимий номидаги мусиқалик театрга бадий раҳбарлик қилиши. Бир инсон учун шунча театрларда ишлаш, актёрлик билан мулоқот қилишнинг ўзи бўладими? Мана шундай ҳаётлар гирдо-биди қадрдон дўстим ҳақида билганимча хотира ёзишга киришдим.

Чин маънода айтганда республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, драматург, актёр, режиссёр Рихсибой Орифжонов миллий санъатимиз, адабиётимизда ўзига хос из қолдирди. Ўз фаолиятини Ҳамза номидаги Академик драма театрида Маннон Уйғур, Абдор Хидоятлов, Шукур Бурхон сингари даҳолар мактабидида таълим олишдан бошлаган Рихсибой кейинчалик юқоридида биз санаб ўтган вилоят театрларида раҳбарлик вазибаларида ишлади — Тошкентда олган илми — билимининг амалий фаолиятида жорий қилди. Айниқса Сирдарё вилоятидаги Олим Хўжаев номидаги театрда бош режиссёрлик қилган йиллари мазкур жамоа ва томошабинлар хотирасида яхши из қолдирди. Вилоят ақли Яшил театрини унинг номига қўйди... Бирга ўқиган, ишлаган ёр-биродарлар Рихсибой хотирасини ҳамиша ҳурмат-иззат билан тилга олишади... Ҳеро инсон оламдан ўтгандан кейин ҳам уни ҳурмат билан эслашга сазовор бўлиш ҳаммага насиб бўлавермайди. Фақат ўзидан яхши из қолдирганларинигина тириклар доим кўнгилхушлик билан ёдлаб юришади...

Аҳмад АЛИЕВ

Ҳозир уйга борамиз, синглим...
Равиль Альбеков олган сурат.

АНЖУМАНЛАР

Биринчи Тошкент Давлат тиббиёт институти оториноларология кафедраси мудир, клиника директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Кундуз Хўжаевани кўпчилик яхши таниди.

«Саломатлик — туман бойлик», дейди халқимиз. Соғлиғи ёмонлашган бемор учун шифокордан азиз инсон, ақин ҳамдард бўлмайди албатта. Мана 28 йилдирки, Кундуз опа клиникада ўзининг хушмуомиласи, меҳр тўла кўзлари, саҳий қалби билан беморлар дардига малҳам бўлиб келмоқда. Дастлаб у Самарканд тиббиёт билим юртида таҳсил олиб, кейинчалик Андижон тиббиёт институтида ўқшени давом эттирди. Ўқишни тамомлагач 1974 йил 1- Тошкент Давлат тиббиёт институтининг «Қулоқ, томоқ, бурун касалликлари» кафедрасига ишга келди. Бу ерда устозлари профессор Қўқор Миразизов, шифокор Владимир Осиповлардан кўп нарсаларни ўрганиб касб маҳоратини оширди. Ўтган йиллар мобайнида канчадан канча оғир беморларни жарроҳлик столида дарддан фориғ этиб, ҳаётга қайтарди. Буни шифокор қўлида даво толган кўплаб беморларнинг ўз миннатдорчилиги, қалб сўзлари битилган мактубларидан ҳам билиш мумкин. «Мен Малоҳат Назарова, ярим йил бунимдан нафас ололмай қўйналиб юрардим. Кундуз опа ишлайдиган клиникага келдим. Қўли енгил, тажрибали шифокор Кундуз Хўжаева мени аввалгига аста-секинлик билан даволаб, сўнг операция қилдилар. Бу камтарин, беморларга меҳрибон шифокор мени ҳаётга қайтарди. Ҳаётимизга қувонч ва шодлик бахш этган Кундуз опадан бир умр миннатдорман.»

Кундуз Хўжаева шаънига айтилган бу синга-

ри дил изҳорлари битилган мактубларнинг саногига етолмайсиз.

— Ёшлигимда шифокор бўлишни орзу қилардим, —дея ҳикоя қилади Кундуз Хўжаева. — «Яхши ният — ярим мол», деб беҳиз айтилмас экан. Мана, орзу-ниятларимга етдим. Профессор даражасига эришдим. Шифокор бирин-

да қулоқ, томоқ, бурун сингари инсон танасининг энг нозик аъзолари жарроҳлик жараёнида жуда эҳтиёткорлик билан даволанади. Бу ерда йирингли ва ўткир, сурункали хасталикларни даволабгина қолмай, аъзолар фаолиятини қайта тиклаш борасида ҳам самарали изланишлар олиб борилмоқда. Беморлар янги

Ўз касбининг жонкуяри

Инсон умрини кўпинча оқар дарёга қиёслашади. Ҳа, умр ўтаверади. Аммо ана шу қисқа умр мобайнида ўзининг ҳалол ва самарали меҳнати билан элга нафи тегиб, эзгу ва савоб ишлари билан эъозланидиган, кадрланидиганлар ҳам талайгина.

чи навбатда инсонпарвар, саҳий қалб эгаси, меҳр-муруватли, ширин муомалали бўлиши керак. Ҳар бир бемор билан дилдан суҳбатлашиш, унинг ичидаги дардларини хушмуомалалик билан билиб олиш лозим. Мен касбим билан фахрланаман. Бемор дарди — менинг дардим. Даволаган беморларимни соғ-саломат кўрсам, менга шунинг ўзи катта бахт. Мана уч йилдирки, клиникага мудирлик қилиб келяман. Клиника 45 ўринга мўлжалланган бўлиб, 20 таси болалар учун. Беморлар учун барча шароитлар мавжуд. Энг замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган клиникамиз-

замонавий асбоблар билан — лазер нури, ультра бинафша нур, ультра товушлар, нурлантириш йўли билан даволаняптилар. Қонсиз операция қилиш усуллари ҳам йўлга қўйилган...

Шифокор ўз устида тинмай ишлаши, тажрибасини янада бойитиб бориши лозим. Кундуз Хўжаева бунга амал қилган ҳолда Германия, Австралия, Америка, Исроил давлатларида бўлиб, ўз тажрибасини янада бойитиб, юзлаб шогирдларига ўз касб маҳоратини ўргатиб келаётган таникли ўзбек олимаси, жонкуяр ва салимий, ўз касбига фидойи инсондир.

Дилором ИКРОМОВА

Кизгин мулоқот.

Равиль Альбеков олган сурат.

ҚАДРИЯТЛАРИМИЗ

Ҳа, гул қувонч, нафосат, дўстлик ва меҳр-муҳаббат рамзидир. Гул кишиларнинг қайфиятини яхшилайти, руҳини кўтарайди, эстетик завқ бағишлайди кишига. Одамзоднинг гулларга бўлган меҳр-муҳаббати ва шайдолиги қадим замонлардан буюн давом этиб, кишининг қон-қонига сингиб кетган. Саҳий табиат бизга турли-туман гуллар инъом қилган, бу гуллар орасида атиргул, бойчечак, бинафша, гултожи ҳўроз, савсар, қизғандоқ ва бошқа ранго-ранг гуллар билан ҳудди янги келинчақнинг уйидай безанади. Дарҳақиқат сеvimли шoirимиз, бахт куйчиси, баҳор ва табиатни куйловчи Ҳамид Олимжон ёзгандек:

Толлардаги қип-қизил лола,
Бўлиб гўё ёқут пиёла...

Шу гуллар орасида ўзининг жилвагар ранги, жоибали кўриниши, нафислиги билан ажралиб турадиган гуллардан бири тоғ лоласидир. Ўзбекистонда гулнинг бу тури қадим замонлардан буюн ўсиб кишиларни мафтун қилиб келмоқда. У дастлаб эрта баҳорда кир-адирларда, тоғ чўққиларида барқ уриб очилади. Шoir Саъдий ўзининг 1258 йилда ёзган «Гулистон» достонида лола гулига ажойиб таъриф беради:

Бўстон ичида турли чечак анжуман куриб,
Раҳмат шароби бирла бўлиб маст ҳар бири
Сўнди пиёла Лола қизил гулга гул ичиб,
Булбулча қарши очди жамолинг яна тори.
Эртар бўстон ичинда айшу хилват
Қилиб кўк ўт қизил гул бирла суҳбат.
Мен айтдим ул кўк ўтка не саботдан,
Олибсан бўйла гул ёнингда маскан.

Буюк мутафаккир шoir, шеърият мулкининг султони Алишер Навоий ҳам Самарқандда яшаб, ижод этган йиллари ўз шеър ва дostonларида лоладан гўзаллик рамзи сифатида жуда кўп ва ўринли фойдаланган. У хатто лолаларнинг турли навлари борлигини ҳам айтиб ўтган. Шу маълумотлардан ҳам равшан кўриниб турибдики, XV асрдаёқ ҳозирги Ўзбекистонимиз ҳудудларида лола кўп бўлиб, у шoirларга куч ва илҳом бағишлаган. XV аср охири ва XVI аср бошларида яшаб, ижод этган буюк шoir ва адиб Заҳриддин Муҳаммад Бобур лола ҳамда унинг турлари ва хушбўйлиги тўғрисида шундай ёзган эди: «Бу замонда (тоғ этагида) ранго-ранг ҳар хил лола бўлур. Бир қатла санъатим, ўттиз икки, ўттиз уч нав гайри муҳаррар лола чиқди. Бир нав лола бўлурким андин қизил гул ҳиди келур, лолам гулбўй дер эдик. Дашти Шайхта бир парча ерда бўлур, ўзга ерда бўлмас...» Урта Осиё лоласининг довруғи ўша даврларда ҳам гул шикозбозлари диққатини тортганлиги маълум. XVI асрдаёқ лола пиёзи Урта Осиёдан бошқа бир қатор Европа мамлакатларига олиб ўтилган. У аввало Англия, Австрия, Голландия каби мамлакатларга олиб кетилган. Манзарали ўсимлик ўрнида экиладиган лолаларнинг бир неча юз навлари мавжуд. Улар бир неча турлардан келиб чиққан дурагайлاردир. Еввойи ҳолда ўсадиган лолаларнинг саксон уч тури Урта Осиёда, йигирма беш хили эса бизнинг республикамиздадир. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Ботаника боғида ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимияти тасарруфидаги боғдорчилик хўжалигида ҳам лолаларнинг бир неча турлари ўстирилмоқда. Республикаимизнинг ботаник олимлари, жумладан Озод Шарипов лолаларнинг янги навларини яратиш ва уларни иқлимга мослаштириш соҳасида самарали илмий текшириш ишлари олиб бормоқда.

Ҳа, нафисликда тенги йўқ бу гул диёримизнинг хушманзара жойларида кўп учрайди. Саҳий табиат бағридан ўрин олган қизил, оқ қизил, тўқ қизил, сарғиш, тарғил ва бошқа ранглардаги лолалар якка-якка ҳолда, тўп-тўп бўлиб ўсади.

Ҳаёт кўрки, нафосат рамзи

1870 йилда бўлган сайёҳлардан И. Ильинков ҳамда А. Карцевалар Хиванинг Бозор майдонларида кўча-кўй ва шаҳар атрофларида, шунингдек баҳорда, лола байрамларида сайил ва томошалар ўтишини, унда жуда кўп созадан, раққоса ва актёрларнинг қатнашганларини ёзадилар.

Шуни айтиш лозимки, ана шундай қадимги энг яхши анъанавий маросим ва одатларимиз, қадриятларимиз бугунги Мустақиллик кунларимизда янги шакл ва мазмун билан янада бойиб бормоқда. Бинобарин, ақин вақтлардан бошлаб гул билан боғлиқ бўлган бошқа бир қанча маросимлар пайдо бўла бошлади. Бу «Гул байрами» ўтказиш маросимидир. Бундай байрам одатда август ойида бўлиб, унда гул ишкибозлари ўзлари етиштирган янги нав гулларини кенг намойиш қиладилар. Табиатнинг дилкаш, анвойи гулларини севиш ва уни қадрлаш, гулчиликни ривожлантириш, гул навларини кўпайтириш «Гулбайрами» моҳиятини ташкил этади. У юртимизнинг ҳар бир шаҳри, тумани, қишлоқ ва маҳалласида, умуман мамлакатимиз бўйича оммавий ўтказилишига арзийди. Сўлим ва гўзал Фарғона водийсининг кўҳна шаҳрларидан бири Шахрихонда ҳар йили «Гул байрами» — («Гул базми») ўтказилиб келинади. «Гул базми» бу янги анъана. Унинг бунёдкорлари ҳам бугунги куннинг навқирон ёшларидир. Ҳа, гулга бўлган меҳр-муҳаббат, уни севиш ва қадрлаш ҳаммамнинг истаги, катта ҳаваси, қувончи. Шундай экан, биз қадриятларимиз қадимий халқ байрамлари, сайилларини қадрлаш — унда фаол қатнашиш билан бирга Она табиатни кўз қорачигидай асрашимиз зарур. Яшил боғларимиз, гулзорларимиз қанча кўпайса, юртимиз, шаҳарларимиз, маҳаллаларимиз шунча гўзал, ҳавоси мусаффо бўлиб, қайфиятимиз чоғ, руҳимиз тетик бўлади.

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ

АНЖУМАНЛАР

Илмий-амалий конференция

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетиди республика илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. «Ўзбекистон Республикаси ташқи сиёсий ва ташқи иқтисодий хиз-

мат тизимлари учун кадрлар тайёрлашни такомиллаштириш муаммолари» деган мавзуда атрофича фикр юритилди.

Олий ўқув юртида кадрлар тай-

ёрлаш Миллий дастурини амалга ошириш жараёنлари натижалари ўнга ақин маърузада ўз ифодасини топди.

Ақбар АЛИЕВ

Ноёб топилма

Франс Пресс ахборот агентлигининг Венадан хабар беришича, Австрия Миллий кутубхонасида сақланаётган жаҳондаги энг йирик папирусдаги кўлэзмалар тўпلامида ивритда битилган тарихдаги энг қадимий ҳужжат топилган.

Бу — Исо пайгамбар апостоли Павелнинг хати.

Агар бу минг йиллик муносабати билан яратилган қалбаки ҳужжат бўлмаса, топилманинг аҳамияти ҳақиқатан ҳам бениҳоядир. Яқин кунларда топилма билан Интернет орқали танишиш мумкин бўлади.

Генетиклар муваффақияти

Хайфадаги «Бней-Цион» тиббиёт маркази қошидаги Шимон Виктера номидаги генетика институтида ҳомиланинг генетик бузилиши — туғма паканаликни аниқлаш услуби ишлаб чиқилди.

Паканалик генетик бузилиш оқибатида ривожланади ва боланинг организмда ўсиш гармони ишлаб чиқарилишининг тор-мозланиши натижасидир. Касаллик наслдан наслга ўтади, бироқ лилипут болалар нормал бўйли ота-онадан ҳам туғилиши мумкин. Ушбу касалликка чалинган болаларда скелетнинг ривожланиши тўхтади ва улар воёга етганларида ҳам бўйлари 130 см.дан ошмайди. Профессор Цви Борохович бошчилигида олиб борилган ишлар ушбу аномалияни ривожланишининг энг бошланғич босқичларида аниқлаш услубини ишлаб чиқишга имкон берди. Услуб ультратовуш тадқиқотини ва цитологик таҳлилни ўз ичига олган.

Кўчиб юрувчи беланчак

«Яд Сарра» — тиббий аппаратларни ва касалларни ҳамда ногиронларни парварши қилиш воситаларини ижарага берувчи Исроилдаги энг йирик хайрия ташкилотидир.

2000 йилда бу ташкилот чақалоқларга беланчаларни ижарага беришни қайтадан бошлади. Биринчи учта беланчаки бир неча кун аввал бирийўла учта фарзанд кўрган қуддуслик оила олади.

«Яд Сарра» ташкилотининг буюртмасига биноан махсус турдаги кичик ўлчамли: етмиш сантиметргга эллик сантиметрли беланчалар ишлаб чиқарилган. Беланчалар гилдираклар билан жиҳозланган бўлиб, уларни бир хонадан иккинчи хонага олиб ўтиш мумкин. Кичик ўлчамли беланчак кичиктойни бир дақиқа ҳам ёлғиз қўймасдан, у билан бирга уйнинг исталган хонасига ўтишига имкон беради. Бу фарзандни бир

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«Тошкент Универмаги» ОАСИЧЖнинг Кузатув кенгаши 2001 йил 17 май соат 10.00да Тошкент шаҳар, 29, Ўзбекистон шоҳўқўчаси, 17-ўйда жойлашган универмагининг 4-қаватидаги «Маънавият ва маърифат» хонасида акциядорларнинг йиллик умумий йиғилиши ўтказилишини хабар қилади.

КУН ТАРТИБИ:

- «Тошкент Универмаги» ОАСИЧЖнинг молиявий-ҳўжалик фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш.
- Баласни тасдиқлаш. 2000 йилдаги фойда ва зарар бўйича ҳисоботни тасдиқлаш.
- Универмагининг 2000 йилдаги молиявий фаолиятини текшириш натижалари бўйича тафтиш комиссияси ҳулосасини тасдиқлаш.
- Аудиторнинг 2000 йил бўйича ҳулосасини тасдиқлаш.
- 2001 йил учун акциядорлик жамияти аудиторини тасдиқлаш.
- Акциядорлик жамиятининг 2001 йил учун тараққиёт дастурини тасдиқлаш.
- Акциядорлик жамиятининг 2000 йилдаги фойдасини тақсимлаш. Дивиденд миқдорини, уни тўлаш тартиби ва муддатини тасдиқлаш.
- Акциядорлик жамияти Бошқаруви таркибига янги аъзо сайлаш.
- Ҳар хил масалалар.
- Акциядорлар рўйхати 2001 йил 31 март ҳолати бўйича тузилган. Умумий йиғилишга оид ахборот ва материаллар билан маъмурий бионинг 16-хонасида жойлаган Кузатув кенгашида шанба ва якшанбадан бошқа ҳар кuni соат 10.00 дан соат 12.00 гача танишиш мумкин.
- Акциядорларни рўйхатга олиш 17 май соат 9.00 да бошланади.
- Акциядорда унинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат, акциядор вакилида эса ишончнома ҳам бўлиши керак.

КУЗАТУВ КЕНГАШИ

БУ АЖИБ ДУНЁ

Семизликни

Нейл

кўтарадими?

Австралияда Боди Нейл деган одам ашайди. Нақ очофатнинг ўзгинаси. Овқат учун ўзини томдан ташлайди. Унинг севган таомлари гамбургер, қовурилган картошқа ва ярим тайёр тезпишар бошқа емаклардир. У бундай таомларга «чекланмаган» миқдорда буюртма бераверади. Кейин еяверади, еяверади. ...Мана, оқибат ҳозир у мамлакатнинг энг семизларидан, оғирлиги 330 килограммга етиб, ахволи оғирлашиб қолди. Ахир «Семизликни қўй кўтаради», деб беҳиз айтишмас экан-да!

Ёрдам шуми?

Нижний Новгородда меҳмон бўлиб келган аёл Озодлик майдонида сайр қилиб юрганида юрак ҳуружи тутиб қолди. Бир зумда атрофга одамлар йиғилди, ҳар ким ҳар нарсга деди, бироқ маслаҳатдан нарига ўтишолмади. Шу пайт эрхотин (балки эрхотин эмасдир) келишиди-да, иккаласи икки томондан бечора аёлнинг кўлтигидан суяб тургазишиб, тўпланганларга қарата «Маслаҳат бергандан кўра, ёрдам берсаларингиз бўлмайдики, қанақа одамсизлар?» деб қойий-қойий аёлга ёрдам қўлини чўзишди.

Тўпланганлар ёрдамчи топилгани учун хотиржам тарқалишди. Эрхотин эса аёлни суяб ақинроқдаги кўп қаватли уйнинг подвезидаги олиб киришди-да... ахволи оғирлашиб бораётган мусофирни шип-шийдон қилиб тунаб кетишди.

Ўтхўр...

Хан исмли кимса умри давомида нон нималигини билмаган. Айтишларича, у беш ёшигача кўкрак сути билан, сўнг эса ҳар хил гиёҳлар билан озиқланган. У чўи ёки бошқа ичимлик ичмаган, фақат совуқ сув ичган. Роса тобига келганда ўн килогача ҳар хил гиёҳлардан худди сигирга ўхшаб еверган. У кишини-ёзини «дастурхони»да янги қўкатлар бўлиши учун ҳаракат қилган. У ўтларни пичоқда майдалаб ёйишни ёқтирган. Лекин баззан бир метрли гиёҳларни ҳам, кўнглига хуш келиб қолса, бемалол чайнаб еган. У 79 йил умр кўрган.

ва ёпишқоқ одам

Ваалу исмли кимса умрида юра олмаган. Чўнки унинг оёқлари теккан жойга ёпишиб қолади. Шунинг учун сал тикроқ дархатларга ҳам кўл билан ушламай чиқа олади. Кўчада юрганида оёғида махсус ботинка бўлади. Унинг оёғи терлаб туради ва шу терлар олимга айланади. Одамлар ушбу елимдан хатто ёғоч буюмларни ямаш учун ҳам фойдаланадилар.

Сигирми ёки...

XVII асрда Испанияда яшаган Клавдия исмли аёлнинг рекордини шу кунгача ҳеч қайси аёл янгилаб олмаган.

Унинг тўққиз нафар фарзанди бўлган. Ҳар кuni тонгда туриб улардан тўрт нафарини эмизарди. Тўрталасининг фарқи бир ёшдан бўлган. Уларни сутга роса тўйдирганидан сўнг ҳам кўкраги сутга тўлиб, оғиртарди. Шунда Клавдия тўрт литрни идишда сут соғиб ташларди. Орадан уч-тўрт соат ўтганидан кейин яна кўкраги тўлиб қолади. Яна болаларини эмизарди. Улар роса тўйганидан сўнг тўрт литрни сутни соғиб ташларди. Бу ҳолга кечкурун ҳам давом этарди. Демак, у ҳар кuni ўн литрдан ортик сутни соғиб ташларкан.

Клавдия 92 ёшга кириб вафот этган. Ана шу ёшда ҳам кўкрагида бир литрдан ортик сўт бўлган ва ҳар кuni соғиб ташлаган.

Мирзамир МИРЗАШИРПОВ

«Тошкент оқшони» ижодий жамоаси Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Нашириятлар ва оммавий ахборот воситалари бошқармасининг бошлиғи Жаббор Раззоқовга нападри бузруквори **Раззоқ ЖАББОРОВ**нинг вафоти муносабати билан қўқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир
Ақмал АҚРОМОВ

Манзилими:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:

хатлар — 133-29-70;
эълонлар:
133-28-95, 132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.

Нашр кўрсаткичи — 209

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади.
Қороз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўйимларига ёки «Тошкент почтамати»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Газета Ўзбекистон Давлат матбуот қўмитасида 10-рақами билан рўйхатга олинган

Газета «Тошкент оқшони»нинг компьютер маркасида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Корхона манзили:
«Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.